

Fotó: Schmidt Andrea

„Abszolút latinomán vagyok” – mondja Gyüdi Sándor karigazgató

Gyüdi Sándor, a színház karigazgatója egyúttal a bemutatót vezénylő karmestere is volt a Lammermoori Lucia című Donizetti-operának. Ugyan az apropót ez jelentette, de más fontos dolgok is szóba kerültek.

– Az utóbbi években már vezényeltem két bel canto operát, a Sevillei borbélyt és a Don Pasqualét – mondja Gyüdi Sándor, amikor arról kérdezem, miért pont a Luciát dirigálja –, de talán habituális kérdés is, hogy pont ezeket vezényeltem, ugyanis teljesen latinomán, pontosabban italomán vagyok. Sokszor megfordultam Olaszországban, olasz operaházban is dolgoztam, imádom nemcsak az olasz zenét, hanem az egész olasz kultúrát.

■ **A szegedi operatársulat egyik erősségénél, a kórusnál, milyen előrelépést je-**

lentett a bérekben a közalkalmazotti törvény bevezetése?

– A közalkalmazotti törvény bértáblázatának bevezetése a korábbi éveknél nagyobb béremelést jelentett, viszont azzal, hogy a törvény csak a végzettség és a munkaviszonyban eltöltött idő két szempontját érvényesíti, és azzal, hogy nincs pénz csak a minimális béreket adni – tehát nincs mód differenciálásra –, bizony komoly feszültségeket teremt. Ahhoz, hogy valaki az operakórusba bekerüljön, ma már szinte elengedhetetlen a főiskolai végzettség; mert nagyon nehéz máshogyan megszerezni az ehhez szükséges tudást. Évtizedekkel ezelőtt elegendő volt megfelelő hanggal rendelkezni, mert Vaszy Viktor egy jól sikerült próbaéneklés után rögtön kedvező ajánlatot tett. Töb-

ben azt mondták akkor, hogy minek tanuljanak, ha diploma nélkül is szerződést kapnak. Számos kiváló kollégánk óriási művészi eredményekkel így most nagyon hátrányos helyzetbe került. Ha a közalkalmazotti törvény bevezetéséből adódó bérfeszültség megoldására nem sikerül valamilyen külső pénzforrást szerezni, akkor nagy gondban leszünk.

■ **A Lucia dirigálása csak kivételes dolog volt, vagy szeretne később inkább kizárólag karmesteri munkát végezni?**

– Oberfrank Géza egyszer megkérdezte tőlem, hogy akkor-e operát dirigálni, mert úgy látja, nekem az is menne. Ugyanakkor hozzátette: az neki nem érne meg, ha én emiatt elhanyagolnám a karigazgatást. Amit persze megértene, mert ő is volt operai karigazgató, és

nagyon utálta csinálni, és így utólag őszintén bevallja, hogy azt csak ugródeszkanak használta, mert így közelebb volt az igazgatóhoz, és ezért előbb kapott dirigálási lehetőséget, mint egy korrepetitor. Mint mondta, ilyen a tipikus karigazgató. Nálam más a helyzet, magamat vokális specialistának tartom, az eddigi gyakorlatom is ilyen területről való. Korrepetítorként soha nem dolgoztam, és nem is tudnék zongorás előkészítést vállalni. Nem kényszerből és nem is taktikázásból vagyok karigazgató, hanem azért, mert ehhez értek, ezt szeretem. Persze mindig örülök, ha karmesteri feladattal is megbíznak.

■ **A színházon kívül is sokfelé dolgozik a városban.**

– Ez is nagyon fontos része a munkámnak, mert nagyon sok énekelni tudó embert kell ismernem ahhoz, hogy meg tudjam oldani a különböző feladatokat. A szabadtérin régebben az volt a tipikus, hogy a szegedi erőket az Operaház kórusával vagy a Honvéd Kórusal egészítették ki. Amióta én vagyok a karigazgató, azóta erre a legnagyobb igényű daraboknál sem volt szükség.

■ **A Lucia után milyen feladatokra készül?**

– Március végén mutatjuk be Stravinsky Oedipus rex című egyfelvonásos operáját, amelyben csak a férfikarnak van feladata, de az komoly és rendkívül nehéz. A görög drámában már eleve óriási szerepet játszott a kar, Stravinsky ezt az operában is meghagyta. A színházi feladataimon kívül tavasszal több oratórius hangversenym lesz, az egyetemi együtteseimmel Portugáliába utazom, ahol Mozart-művekből adunk koncerteket, a Vaszy Viktor Kórusal az Egyházzenei Napok koncertjeire készülök, nyáron pedig az izgalommal várt Otello következik a szabadtérin.

Hollósi Zsolt

■ Teli kamra, üres zseb

A privatizáció malmái

Az igazgató beszámolója szerint 1993 a klasszikus válságmenedzselés éve volt. A szegedi Izabella malom beruházási hitelei olymértékben terhelték meg a vállalatot, hogy emiatt már korábban le kellett mondaniuk a betakarításkori gabona felvásárlásról, s tetemes veszteség halmozódott fel. Múlt év januárjában eljutottak addig, hogy a lét-nemlét dilemmája naponta merült föl. A létszámcsoökkentést is magában foglaló fájdalmas lépések nyomán tavaly 670 millió forint kamatot és hitelt sikerült kipréselni magukból, s felére csökkentették a veszteséget. Közben szorgalmasan gyártották átalakítási tervezeteiket, míg végre a hatodik változat eredményes lett.

Az eladásra ítélt létesítmények egyrésze még nem kelt el. A február 8-i határral meghirdetett pályázat értékelése nyomán úgy tűnik, hogy a szegedi Tisza Malom épületét és berendezéseit sikerült külön-külön eladni. Egy vásárlói telep elkelt, s a szegedi keverőre beadott dolgozói pályázat is vagyonügynökségi elfogadással kecsegtet.

A cég bekapcsolása a reorganizációs programba egyes adósságok elengedésével jár, míg más hitelezők tőkésítik követelésüket. Az már most látszik, hogy ezzel az azonnali tönkremenés rémétől megszabadultak. Az elemzések alapján azonban fehéren-feketén látszik, hogy napi 285 tonna összkapacitású szegedi és vásárhelyi malom 70-80 százalékos kihasználtságával tartható csak meg az rt.-nél foglalkoztatott kétszáz ember munkahelye. Drágán, vagyis tonnánként 15-16 ezer forintért be lehet

A szegedi Izabella malomban nemrégiben megtartott munkásgyűlésen jelentette be hivatalosan Trásér Ferenc igazgató, hogy vagyonügynökségi döntés alapján a decentralizálás keretében lezajlott telephely eladásokkal letisztított profilú gabonaforgalmi vállalat maradéka, vagy magja február 1-től Dél-Magyarországi Gabonafeldolgozó Rt.-ként működhet tovább. A ki-mondottan őrléssel foglalkozó cég még állami tulajdonú, de megteremtődtek a privatizáció jogi és szervezeti feltételei.

szerezni az örölni valót, a gond inkább a liszteladásból adódik.

Az igazgató megpróbálta mindenkit tudatosítani, hogy egy jó megoldás van csak: el kell adni a lisztet. A tele raktár, üres pénztár állapot nem sokáig tartható. Ötletekre, javaslatokra, netán egy-egy új vevő „beszervezésére” kérte fel munkatársait. Csak a sikeresen vett akadályok után lehet esélye, hogy a privatizáció kárpótlási jegyes szakasza után, a dolgozói vagyonjegyek átváltását követően, s az önkormányzati tulajdon kielégítése után várhatóan megmaradó 60-65 százalék tulajdonhányadra kiírandó pályázatra a kollektíva is startolhasson. Az E-hiteles, MRP-és változathoz hozzá sem szabad fogni, ha az őrlés az idén nem változik át nyereséges tevékenységgé.

A munkásgyűlésen nem akadt hozzászóló.

T. Sz. I.

■ 250 ügy a munkaügyi bíróság asztalán

Lesznek-e pedagógusperek?

A közalkalmazottak F kategóriába sorolásával kapcsolatos munkaügyi problémák megítélése továbbra sem egyértelmű – tudtuk meg dr. Cséffán Józseftől, a Csongrád megyei Munkaügyi Bíróság elnökétől. A bíróság elnöke annak ellenére nyilatkozott így, hogy az elmúlt héten Kőrmenden és Debrecenben hasonló ügyben a pedagógusokat az F kategóriába visszahelyező ítélet született.

Szegeden még nem kezdődtek el a perek, de nagyszámú, mintegy 250 ügy van munkaügyi bíróság asztalán. Dr. Cséffán József szerint az első tárgyalások március második felére várhatóak; az időeltolódás oka egyrészt a rengeteg ügy, másrészt pedig a jogértelmezés kiforratlansága. Kérdésünkre, miszerint a szegedi bíróságot befolyásolhatja-e a körmenői és debreceni döntés, a bíróság elnöke nemmel válaszolt.

– Az említett két ítélet nehezen indokolható. Bár a méltányosság nagy úr, mi a Magyar Köztársaság törvényeinek betartására esküdünk fel, míg jelenleg a jogszabályok által hagyott hézag helyes értelmezése nem egyértelmű. A mi álláspontunk még alakulóban van,

és véleményem szerint csak a tiszta jogértelmezés után lehet a méltányosságot figyelembe venni. Annuit mondhatok, hogy a munkaügyi bíróságot sem a politikai háttér, sem az érdekviták, sem más bíróságok döntései nem befolyásolják majd – hangsúlyozta dr. Cséffán József.

A bíróságra érkezett vitás kérdések többsége a mérlegezési joggal kapcsolatos, vagyis az iskolaigazgatók által F kategóriába besorolt, majd önkormányzati költségvetési fedezet hiányára hivatkozva kényszerűen visszasorolt pedagógusokat érinti. Így alakult ki az a furcsa helyzet, hogy az országban már folyó perekben az alperes munkáltatót azok az iskolaigazgatók képviselik, akik egyetértéssel felperes kollégáikkal, és általában indokoltnak tartják a maguk által végzett korábbi besorolásokat.

Szegeden tehát minden a ma kezdődő önkormányzati költségvetési vitától függ: ha a városatyák megszavazzák a fedezetet, indokolatlanná válnak a bírósági beadványok, ellenkező esetben viszont a március a pedagógusperek hava lesz.

P. J.

Bevezetőjében a közös érdekű problémákra irányította a figyelmet. Mindezek előtt azonban arra kérte a polgármestereket és az általuk elérhető települési megyei közgyűlési képviselőket: az utóbbi időben rosszabbodó tendenciát jelző közgyűlési részvételi arányt javítsák, lehetőleg már a csütörtöki közgyűlésen. A választási propaganda időszakban is maradjon a lehetséges módon partipolitikai túlhangsúlyoktól mentes a megyegyűlés, helyezzenek hangsúlyt az érdemi munkára, annál is inkább, mivel a megye új közgyűlésének megválasztására valószínűleg az év végéig várni kell. Nem célszerű és emellett felelőtlenség volna az ideiglenesség és az átmenet időszakában mellőzni az érdemi munkát, s lazítani a tempót.

Az új közgyűlés munkáját meg kell alapozni, egészséges törekvéssel és példaként a jövő évi célzott támogatások – így a csongrádi, szentesi levéltár bővítése és a szegedi levéltár raktár megépítése – előkészítésével. Az előpályázat Ópusztaszerrel illetően mintegy 360 millió forintos címzett pályázatot jelent az év során, 1995-re datálva. Ebből a skanzen látványos bővítése, szabadtéri színpadépítése, parkoló kialakítása és közműfejlesztés valósulhat meg többek között, ha a pályázatot majd elfogadják. A költségvetéshez is kapcsolódó téma a holnaputáni közgyűlésen fő napirendként sorra

■ Polgármesterek egymás közt

Olcsó víz harcot bont

Időnkénti főpróbaként tartják a megye polgármestereinek értekezletét a megyei közgyűlés időbeli közelségében. Térben különöst közel van a két esemény egymáshoz, hiszen a tegnapi polgármesteri értekezlet ugyanúgy a megyeháza nagytermében folyt, miként a csütörtöki sorra kerülő közgyűlés is itt zajlik. Lehmann István, a megyei közgyűlés elnöke vezette a tanácskozást, egyúttal a témák felkonferálásával és az időnként fellángoló vita mederben tartásával érdemben irányította és érdemivé tette a tanácskozást.

kerülő 1994-es költségvetési rendelet tervezet vázlatos utalásaihoz jutott: *Ratkai Imre*, a közgyűlés alelnöke szólt néhány gondolattal a polgármesterekhez, mintegy előkészítve a csütörtöki vitát. Polémia mindenestre a tegnapi polgármesteri, „egymás közötti” munkatalálkozóra is jutott.

A megyei vízmű vállalat (amely az átalakulás idejét éli, a jogi személyek vállalatoként cégbírósi bejegyzése adat-hiányos okok miatt még nem történt meg) vezetője, *Tonesz Károly* az átmeneti időszaki működés lényegi kérdéseiről szólt. Így került terítékre a téma, hogy a települések által alkotott szakaszmérnökségek, alakuló közműgazdálkodási kft-k az év második felére meg kell hogy állapítsák a vízszolgáltatási és csatornadíjakat. Vagy a saját érdekeltségi és gazdasági

csoportjukon belül átlagolva a szolgáltatási díjat, vagy saját települési hatáskörben, ha koncessziós vízszolgáltatást akarnak megvalósítani. Mind-egyedül kevesebb volt a reagálás. A fő gondot az jelentette, hogy tulajdonosi jogokat maradéktalanul meg nem testesítő alapítói jogok gyakorlóit úgy döntöttek: ennek az évnak az első felében az 1993-as szolgáltatási díjakat alkalmazzák. Az egyetértelműen veszteséges szolgáltatás a vállalat még meglévő (és a privatizációval mintegy 1996 végéig értékesítendő) működtető vagyonát csökkenti. Feléli a vállalat a működtetési vagyont (ebből az „olcsó víz” gesztusa padsori információk szerint 40 milliót visz el), holott a vállalatból a megye településeinek mintegy harmadrésze hosszas viták és vagyoni civódások után kivált. A kiváltás költségeit rájuk

rótták. A működtető (részint oszthatatlan) központi vagyonban viszont nekik is részüket van. Joggal vetették fel Mórahalom, Deszk, Forráskút és más települések képviselői, hogy a rájuk eső vagyonrész ne csorbitsa olyan szolgáltatások veszteségének költségeit, amelyeket már településeik nem vesznek igénybe. Mivel a vízszolgáltatást maguk oldják meg, társulások formájában, illetve koncessziós megbízás alapján. Végérvényesen megnyugtató válasz nem született. Tárgyalni kell – hangzott el. Mire az a reakció szólt, hogy 91-óta már legalább harmincszor tárgyaltak a polgármesterek és a vízmű vállalat.

A polémia félbeszakadt, s a jelenlévők nyugodt hangulatban hallgatták meg dr. *Günther Béla* megyei főjegyzőt, így kapva első kézből információkat a közelgő választások technikai előkészületeit és lebonyolítását illetően. Mivel ez a főjegyző és a megyei önkormányzati apparátus feladat körének súlyponti része a választásokra. Az időnként feszes találkozó oldott pillanatként hatott, amint az hangzott el, hogy a választások technikai-számítástechnikai főpróbájának időpontja április elseje. Vécen kívül.

Becsei Péter